

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: מוסקוביץ	שם פרטי: נתן
--------------------	--------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי:		בלועזית	
שם פרטי איתו נולדתי:		בלועזית	
עיר לידה:		בלועזית	
שם פרטי ושם משפחה של האב:		שם פרטי ושם נעורים של האם:	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: יאסי		בלועזית lasi	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)		מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)	
יסודי		תלמיד	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: יאסי, רומניה (שם העיר או האזור ושם הארץ)			
במידה והיית בגטו, ציין את שמו:		בלועזית	
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו		בלועזית	
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:		תאריך השחרור:	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)		ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת'י עד מתי		שנת עליה:	
		1948	
		במידה ועלית באנייה, ציין את שמה	

נא ספרי/י על קורותיך לפני ובזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

מגיל חמש לא היה לי אבא ואמי נשארה אלמנה עם שלושה ילדים כשאני הגדול ביניהם. אמי הייתה תופרת. ביאסי גרו גם ההורים של אמא ושני אחיה. גרנו באזור שבו כולם היו יהודים ודיברו יידיש. בילדותי למדתי בבית ספר יסודי. כשהתחילה המלחמה הייתי הולך לשוק לגנוב אוכל. גם אם הייתי מוצא תפוח עם תולעים הייתי אוכל אותו. יום אחד הייתי באחד הרחובות כשאספו אותנו והקצין נתן הוראה לחסל את כולם. ראיתי אמא אחת עם תינוקת ושתייה נרצחו, לא ידעתי מה לעשות ולאן ללכת. סבלנו מרעב. אמי הייתה מבקשת נדבות והייתה מביאה הביתה לחם עם שכבה ירוקה עליו ואנחנו היינו שופכים עליו מים וככה אוכלים. מול ביתנו הגיעה לגור משפחה שביתם הופצץ והייתה להם ילדה שצעירה ממני בשנתיים, שמה אסתר. התיידדנו ולאמא שלה הייתי קורא דודה טובה. במחנה אליו הועברתי סללו כבישים ממצבות של בית קברות יהודי, היינו שוברים מצבות עם הידיים. הייתי לוקח מריצה וממלא אותה בחצץ. בכל יום היינו עובדים כמעט בלי אוכל, קצת מרק מימי ומאה גרם לחם שהיה מר כמו אדמה שחורה. פעם נודע לנו שבכפר סמוך מת לאיכרים סוס, אז ביקשנו לבשל את הסוס והשלטונות נתנו לנו אישור. כשהגענו הסוס כבר היה עם תולעים אבל זה מה שהיה ואת זה בישלנו ואכלנו. לקחו אותי בחורף שבו היה 15 מעלות מתחת לאפס לעשות מקלחת קרה בשלג. היה לי חבר מבקאו וקיבצנו ביחד נדבות. היינו סוחבים עצים בשביל הגויים כדי שיתנו לנו מעט דייסה מקמח תירס-ממליגה-. יום אחד החבר שלי נעלם. אמא הייתה תופרת לנו את הטלאי הצהוב. אם היו תופסים משהו בלעדיו הוא היה מקבל מכות רצח ולפעמים גם כדור. נתנו לנו לצאת מהבתים למשך שעה אחת ביום, מ 9:00 עד 10:00 כדי לעשות קניות, וביתר היום היינו צריכים להיות בבית. ה"עשירים, היו קונים את הגויים והעניין סבלו ופחדו מכל רעש ומכל ביקור. אח של אמא שעבד בחברת החשמל נשרף עם עוד נוספים כששרפו את מקום העבודה שלו. כשסבתא שלי קיבלה את ההודעה שהבן שלה נשרף היא קיבלה מייד אירוע מוחי ומתה. אחיה השני של אמא מת במחנה השמדה בטרנסניסטריה. יום אחד הייתה הפגזה גדולה. יצאתי החוצה וראיתי כוחות גרמניים בורחים, והרוסים נכנסו.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

היינו קרוב לגבול, ליד נהר פרוטו, והגרמנים פוצצו את הגשר. ראיתי הכל ולא פחדתי. גם הרוסים שנאו אותנו, אם מישהו היה יוצא לרחוב הם היו יורים בו, אבל מאוחר יותר המצב התחיל להשתפר: ארגון הג'וינט של היהודים התחיל לשלוח לנו פרודוקטים. אמי הייתה חולה ופורצים שבאו לביתנו הכו אותה ועשו לה חור בחזה. בשנת 1948 לקחו את הילדים מטעם ארגון CDE. חלקם נשלחו לאמריקה וחלקם לישראל. היו בין השליחים שהזהירו אותנו לא לעלות לישראל בגלל הערבים אבל אני עליתי בכל זאת.

נא ספרי/י על חייו בארץ (תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

לארץ הגעתי בדצמבר 1948 ישר לחזית ולחמתי ביד מרדכי. שמרנו על הקיבוץ במשך חצי שנה ושם התחלתי ללמוד עברית. אחר כך עשיתי שירות סדיר בחיץ הרגלים. לא היה לי אף אחד בארץ, נשארתי כל הזמן בבסיס וגם בשבתות ובחגים. שלושה חודשים לפני סיום השירות הסדיר נודע לי שהגיעה אונייה עם פליטים מרומניה. שאלתי איפה הם ואמרו לי שהם הגיעו לרעננה ובית ליד. בעודי מסתובב ברעננה בין האוהלים הגיעה אליי אישה ואמרה לי שדודה טובה ביחד עם אסתר הגיעו באונייה והן נמצאות בבית ליד, וכך הייתה לי "כנף" להתחבא, כי הכרתי אותן מהשכנות ביאסי כשהיינו ילדים. כתבתי לאמי שאני נמצא אצל דודה טובה. לאסתר נודע שאחיה נפל במלחמת העצמאות ובן גוריון שלח אלינו מכתב ונתן לנו שיכור בבת ים. היו לנו זמנים קשים. לא היה לי מקצוע ואל הייתה פרנסה אז הייתי סוחר לבנים על הגב. ב-1953 נולד בנו היחיד מיכאל. לא היה לנו אוכל ולא היה היכן לרחוץ אותו. הייתה אז תקופת הצנע בארץ וקיבלנו הקצבה מועטה שלא הספיקה. כשאשתי הייתה בהריון היינו מקבלים מאה גרם בשר בשבוע. הלכתי לקצב ואמרתי לו שאני מוותר על בשר של ארבע שבועות כדי שיתן לי בום זה עוף. הוא נתן לי שני עופות קטנים שהסתובבו בכל המעברה ובערב היו נכנסים לאוהל מתחת לשולחן. בסוף נקשרנו אליהם כל כך עד שלא היינו יכולים לאכול אותם. כדי שנוכל לעשות לילד ברית מילה היה צריך לעשות עוד עבודה. לפני מלחמת יום הכיפורים גייסו אותי להיות נהג משאית. פרצה המלחמה ואני התחלתי לעבוד כנהג מיכלית בבסיס דלק באשדוד והובלתי דלק לתחנות צבאיות. אחרי כחצי שנה, כשהסתיימה המלחמה, קרא לי מפקד הבסיס ואמר שקיבל עליי דיווח על ביצוע משימות יום ולילה והוא רוצה שאשאר לעבוד אצלו. הוא סידר שאהיה אזרח עובד צה"ל ונשארתי לעבוד שם. בחודש הראשון קיבלתי מעט כסף אז באתי למפקד ושאלתי אותו איך אוכל לחיות בשכר כזה והוא אמר שהוא לא יכול לתת לי יותר כסף אבל הוא ידאג שאני אתקדם ויהיה לי טוב. הוא שלח אותי לקורס נהגי אוטובוס כדי שאוכל לעשות הסעות, שלח אותי גם לקורס מזגנים, וכך תוך שנה בלי בית ספר ובלי ידיעת קרוא וכתוב, התמניתי לאחראי ומאוחר יותר למנהל וכך עבדתי 22 שנים עד פרישתי לגמלאות. הכרתי בעל משאית ועבדתי איתו בתור עוזר נהג, הוצאתי רישיון ג' והפכתי לשותף שלו במשך שלוש שנים. אמי עלתה לפני מלחמת ששת הימים עם שני אחי: אהרון, יליד 1931, ושאול יליד 1935. הם גרו באשדוד, ואמא שהייתה מאוד חולה נפטרה אחרי שנה. בני מיכאל גר ברעות, הוא היה בקבע עד שנת 2000 ומאז הוא קצין בטיחות בנתב"ג. כלתי עבדה בבנק וכשילדה את בנה הצעיר חזרה לעבודה לאחר שלושה חודשים ואני גידלתי את הילד עד גיל עשר, עד שפרשה.

ראיון: סימה אופיר

מודיעין, אוגוסט 2011